

Болести и неприятели все още заплашват овощните дървета

Автор(и): Растителна защита ; доц. д-р Недялка Палагачева, Аграрен университет в Пловдив; гл.ас. д-р Павлин Василев, Аграрен университет в Пловдив

Дата: 02.08.2023 Брой: 8/2023

В овощната градина през август

БОЛЕСТИ

В календара за юли прероръчахме в **ябълкови градини**, където не е допусната зараза от струпясване, пръскания срещу тази болест да не се провеждат. Тази препоръка е валидна и за август. При наличие на зараза по листата и плодовете и при чести превалявания и през август опасността от късни заразявания продължава и може да доведат до увеличаване степента на нападение на плодовете, което налага да се пръска.

При ябълковите сортове, които са чувствителни на брашнеста мана, борбата срещу тази болест също продължава. За едновременно контрол срещу двете болести най-добре е да се използват фунгициди, които са ефикасни и срещу двата патогена като: Белис - 80 г/дка, Сулгран - 750 г/дка и Кумулус - 600-900 г/дка срещу брашнеста мана, и Хорус 50 ВГ - 0,03 %, Дифкор 250 ЕК - 15 мл/дка, Копратион Дуо - 300 г/дка, Скаб - 300 мл/дка и Каптан 80 ВГ - 150-180 г/дка срещу струпясване. За едновременно борба срещу двете болести са подходящи и Флинт макс 75ВГ - 0,02%, Скор 250 ЕС - 0,02%, Луна експирианс - 20-75мл/дка, Тиовит джет 80ВГ - 600 г/дка, Ревiona - 200 мл/дка.

Сортовете, устойчиви на струпясване – Прима, КООП-10, Фролина, Либърти, Джонафрий, Джонатан, Пионер, Макфрий, Пилот, Топаз, Новамак, Сава, Рубинола др., се пръскат само срещу брашнеста мана.

През август се третира и срещу горчивите ядки/петна/ по ябълката. Повредите от тази неинфекциозна болест по ябълката се наблюдават през периода на узряването им, а по-късно и по време на съхранението. Засегнатите плодове са осеяни с многобройни тъмни хлътнали петна, които най-често са концентрирани в долната част на плода. По-късно те стават по-силно оцветени, като при червено обагрените плодове придобиват тъмночервен цвят, а при жълто- и зелено оцветените стават светлозелени до зелени. Понякога зсегнатите ябълки нямат външни симптоми и не се различават от здравите, но при разрязване се виждат кафяви ядки, разпръснати измежду здравото плодово месо. Горчивите ядки представляват тъмнокафява гъбеста тъкан с горчив вкус. За предотвратяване на това заболяване се третира два-три пъти с CaCl_2 - 0,6 %. Първото пръскане се провежда около един месец преди беритбата, а следващите в интервал от 10-12 дни.

При **крушата**, както при ябълката, където няма зараза от струпясване, срещу тази болест през август не се пръска. В крушови градини, където е допусната зараза, третиранията срещу струпясването трябва да продължат. За борба срещу тази болест са одобрени: Дифкор 250ЕК-15мл/дка, Луна експирианс – 20-75мл/дка, Каптан 80ВГ – 150-180 г/дка, Тиовит джет 80ВГ- 600г/дка.

Фунгицидните пръсканията при **дюлите** са срещу кафяво гниене и кафяви листни петна, срещу които се използва Хорус 50ВП – 0,03% или Луна експирианс – 20-75 мл/дка.

При черешите и вишните след прибиране на реколтата се провежда едно третиране срещу цилиндроспориозата с един от фунгицидите: Сигнум ВГ-30г/дка, Скор 250 ЕК – 0,03%, Силит 40 СК-0,15%, Делан 700ВДГ- 0,05% и Флинт макс ВГ- 30 г/дка. Това пръскане се извършва само в градини, където е допусната зараза и метеорологичните условия/температура и влага/ през август са благоприятни за развитие на болестта.

Непосредствено след беритбата при установяване на повреди от бактериен рак /пригор/, причинен от бактерията *Pseudomonas syringae*, при черешите и вишните се изрязват заразените клони и клонки. Този период е най – подходящ за провеждане на санитарната резитба, защото дърветата са в активна вегетация и защитните сили на растенията са по-големи, а бактерията е със слаба активност и през този месец не причинява нови заразявания. След резитбата раните се замазват с блажна боя.

При **сливата** през август се води борба срещу късното кафяво гниене и ръждата. Срещу кафявото гниене се пръска с един от фунгицидите: Дифкор 250 ЕК – 20 мл/дка, Каптан 80 ВГ – 150-180 г/дка, Хорус 50 ВГ – 0,045%, Геокс - 40-60 г/дка. Срещу ръждата е одобрен Сигнум ВГ – 45г/дка, който е ефикасен и срещу кафявото гниене. Срещу ръждата по сливата е одобрен Сигнум ВГ – 45 г/дка, който действа и срещу кафявото гниене. Ранозреещите сливови сортове се пръскат с фунгици с кратък карантинен срок. Срещу късното кафяво гниене не се използва Хорус, който е с 28 дни карантинен срок. Може да се третира с Луна експирианс, който е одобрен за употреба при другите костилкови видове.

Повечето от разпространените у нас **прасковени сортове** са със срок на зреене 10-30 август и при тях не се провеждат пръскания. При сортове със срок на зреене края на август – началото на септември се налага да се третира срещу кафявото гниене с Делан 700 ВДГ – 0,05%, Хорус 50ВГ – 0,045% или Луна експирианс – 63-75мл/дка. Много подходящ за това пръскане е Луна експирианс, който е ефикасен и срещу брашнестата мана и има най-къс карантинен срок.

Температурите през август са високи, което налага пръсканията през този период да се провеждат сутрин рано или вечер късно.

НЕПРИЯТЕЛИ

При нужда контрола срещу неприятелите се извършва с продукти за растителна защита с кратък карантинен срок, съобразен с периода на узряване и беритба на плодовете.

Листни въшки по овощните култури (сем. *Aphididae*)

Продължават да вредят възрастни и ларви, като смучат сок от листата и от връхните части на леторастите. През месец август високите температури на въздуха и ниската атмосферна влажност подтиква намножаването на листните въшки.

Контрол: Пръскане се предприема при ПИВ:

- **Ябълки, и круши:** колонии от *Aphis spp.* - 10-15 бр./100 леторасли; колонии от *Dysaphis spp.* - 5 бр./100 леторасли.

- **Праскови:** колонии - видове от *Myzus spp.*, *Brachycaudus spp.* - 5% нападнати леторасли; колонии - видове от *Hyalopterus spp.* - 15% нападнати леторасли.

- **Сливи:** колонии - видове от *Hyalopterus spp.* - 15 бр./100 клонки или 15% нападнати леторасли

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. тебуфенпирад - Ширудо 25 г/дка; а.в. флониламид - Тепеки 14 г/дка, Афинто 14 г/дка, Хиноде 14 г/дка; а.в. пиретрини - Абанто 75 мл/дка, Крисант ЕК 75 мл/дка, Натюр Брейкър 75 мл/дка, Пирегард 75 мл/дка за кайсии, праскови, сливи и череши; а.в. флупирадифурон - Сиванто Прайм 90 мл/дка за ябълки и круши, а.в. спиротетрамат - Мовенто 100 СК 0,075-0,12% за ябълки и круши и 0,075-0,1% за кайсий, праскови, сливи и череши; а.в. сулфоксафлор - Клоузър 120 СК 20-40 мл/дка за ябълки, круши, дюли, праскови и череши; а.в. азадирахтин - Ойкос 100-150 мл/дка, Ниимик тен 260-390 мл/дка за ябълки.

Семкови овощни видове

Бяла американска пеперуда

През август продължава развитието и вредната дейност на второ поколение на неприятеля. Гъсениците отначало живеят групово и се хранят с листата като ги скелетират. По-късно се разделят на малки групи, обвиват листата с паяжинни нишки и образуват гнездо. При масово нападение клоните се оплитат в паяжинни нишки.

Контрол: При ниска плътност гъсеничните гнезда механично се изрязват, изнасят от насаждението и изгарят. Борбата се извършва срещу гъсениците.

Разрешени продукти за растителна защита: Могат да се използват всички одобрени инсектициди за контрол срещу ябълков плодов червей и кръгломинаращ молец, както и биопрепарати на базата на *Bacillus thuringiensis*.

Ябълков плодов червей

От август до края на септември продължава вредната дейност на гъсениците от второ поколение. След излюпване те се вгризват в плодовете и се хранят със семената в семенната камерка. В резултат на това плодовете опадат преждевременно. Повредите от гъсениците на това поколение са най-големи.

Контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

Праг на икономическа вредност (ПИВ) - за второ поколение: *1,5-2 % пресни вгризвания в плодовете.*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка; а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. циперметрин - Циперфор 100 ЕК 30 мл/дка, Шерпа 100 ЕК 30 мл/дка, Афикар 100 ЕК 30 мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК 30 мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 200 г/дка; а.в. спинозад - Синейс 480 СК 20-30 мл/100 л. вода; а.в. Грануловирус – СrGV-V22 3 x 10¹³ гранули/литър - Мадекс твин 10 мл/дка;

Кръгломиниращ молец

През август се развива трето поколение на неприятеля. Гъсениците се вгризват в паренхима, правейки концентрични кръгове, които изпълват с екстременти. В резултат на повредата листата окапват, а това се отразява върху наедряването на плодовете.

Контрол: Химичен контрол се провежда при **ПИВ:** *2-3 броя яйца и мини на лист.*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 200 г/дка; а.в. циперметрин - Циперфор 100 ЕК 30 мл/дка, Шерпа 100 ЕК 30 мл/дка, Афикар 100 ЕК 30 мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК 30 мл/дка, а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка и др.

Обикновена крушова листна бълха

През месеца се наблюдават смесени популации от възрастни, ларви и нимфи на **неприятеля**. Те образуват плътни колонии и смучат сок от листата, леторастите и плодовете, отделят „медена роса“, върху която се развиват чернилни гъбички. Засегнатите листа и летораста почерняват, а плодовете губят пазарната си стойност. Обикновената крушовата листна бълха нанася не само преки повреди, но и пренася опасна микоплазмена болест, която причинява изсъхване и загиване на крушовите дървета.

Контрол : През юли-септември химичен контрол се провежда, при **ПИВ :** *20-25% нападнати летораста или една ларва на клонче.*

Разрешени продукти за растителна защита: а. в. тебуфенпират - Ширудо 25 г/дка; а.в. спиротетрамат - Мовенто 100 СК 0,12-0,15%; а.в. спинозад – Синейс 480 СК 30-35 мл/100 л. вода и други;

Калифорнийска щитоносна въшка

Презавгуст се развива трето поколение на неприятеля. По плодовете се появяват червени, кръгли петънца, като в средата им се забелязва щитчето на въшката, по клоните и стъблата, се наблюдават антоцианови петна.

Контрол: Залагане на феромонов уловки за появата на възрастните форми. Контролът е насочен срещу ларвите при **ПИВ:** *10 бр./100- сантиметрова клонка или 2-3 бр. нападнати плодове.*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. сулфоксафлор - Клоузър 120 СК 40 мл/дка.

Червен овощен акар

През месец август се наблюдава вредна дейност на летните поколения на червения овощен акар. Вредата се причинява от ларвите, нимфите и възрастните. Те смучат сок от листата, в резултат на което хлорофилното съдържание намалява и това се отразява неблагоприятно на фотосинтезата. Листата при силно нападение преждевременно изсъхват и окапват.

Стратегия за контрол на вредителя: Третира се при **ПИВ:**

- **Ябълка:** *3-4 бр./подвижни форми на лист.*

- **Круша:** *3-4 бр./ подвижни форми на лист. - началото на нарастване на плодовете; 5-7 бр./ подвижни форми на лист. - след началото на нарастване на плодовете.*

- **Праскова** - *4-5 бр./ подвижни форми на лист.*

- **Слива** - *3-5 бр./ подвижни форми на лист.*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. абамектин 18 г/л. - Вертимек 018 ЕК 100 мл/дка при ябълка, а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка, а.в. хекситазокс 31.2 г/л + фенпироксимат 62.4 г/л - Нисоран плюс 120мл/дка.

Костилкови овощни видове

Сливов плодов червей

През август летят пеперудите от трето поколение на неприятеля. Гъсениците се вгризват и се хранят с месестата част на плода, като правят ходове, насочени към дръжката. Повредените плодове престават на нарастват, придобиват виолетов оттенък и окапват заедно с гъсениците.

Контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

ПИБ за второ поколение: *1,5-2 % пресни вгризвания в плодовете;*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка; а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 250 г/дка.

Източен плодов червей

През август летят и яйцеснасят пеперудите от четвърто поколение. Гъсениците се вгризват в плодовете. При костилковите овощни видове гъсениците се хранят с месестата част, която в последствие хлътва и омеква. При семковите овощни видове за разлика от ябълковия плодов червей, гъсениците се хранят с месестата част без да засягат семената.

Контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

ПИБ:

-през вегетацията – *10-15 бр. пеперуди /уловка/седмица;*

-млади градини – *2-3% нападнати леторасти от гъсеницата;*

-плододаващи градини - *5% повредени леторасти или 2-4% нападнати плодове от гъсеницата.*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка; хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 200-225 г/дка; Грануловирус – CpGV-V22 3×10^{13} гранули/литър - Мадекс твин 10 мл/дка.

Прасковен (клонков) молец

През август вредят гъсениците от трето поколение на неприятеля, като унищожат вътрешността на младите плодчета, а в по-големите изгризват къс ход в месестата част.

Контрол: При достигане на **ПИБ:** *3% повредени леторасти и плодове от гъсеницата.*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. хлорантранилипрол 45 г/л + абамектин 18 г/л - Волиам тарго 063СК 75мл/дка; а.в. спинозад - Синейс 480 СК 20мл/дка.

Вишнева листна оса

През август летят осите от трето поколение. След като се излюпят лъжегъсениците преминават от горната страна на листата и ги скелетират, като изгризват горния епидермис и паренхима без да засягат долния епидермис. Повредените листа пожълтяват, покафеняват и окапват.

Контрол: Третира се срещу лъжегъсениците непосредствено след излюпване.

Разрешени продукти за растителна защита: Няма официално регистрирани продукти, могат да се използват всички инсектициди за контрол срещу сливов плод червей и прасковен (клонков) молец.